

POSEBNA PRILOGA
Št. 9 / Leto 80
Celje, 27. februar 2025

Kmetijstvo

Na Frankolovem deluje prva zadruga v Sloveniji na področju industrijske konoplje

S Konopkom do trajnostne preobrazbe

Pred desetletjem je skupina zanesenjakov začela uresničevati poslovno idejo o ustanovitvi zadruga za razvoj pridelave in predelave industrijske konoplje. Tedaj se je namreč v Sloveniji in Evropi začelo krepiti zavedanje o koristnih lastnostih te rastline. »Razmišljali smo, da bi bilo dobro povezati vse ljudi, ki jih konoplja zanima, bodisi kmetovalce, predelovalce, potrošnike, raziskovalce,« pravi David Geršak, eden od soustanoviteljev Zadruga Konopko. Ta ima sedež na Lindeku pri Frankolovem in danes združuje že približno dvesto članov z vseh koncev Slovenije.

BOJANA AVGUŠTINČIČ

Zadruga Konopko deluje na področju uresničevanja oziroma izkoriščanja vsestranskosti konoplje, njene industrializacije in ustvarjanja s tem povezanih lokalnih delovnih mest. V Sloveniji največ industrijske konoplje še vedno predelajo v prehranske namene, a kot pravi Geršak, ima konoplja zelo velik potencial tudi na drugih področjih – v kozmetiki, medicini, tekstilni in papirni industriji, pri gradnji in še kje. Njena pridelava je ekološka in ogljično nevtralna. »Ker konoplja izjemno pozitivno vpliva tudi na prst in okolje ter

s tem pripomore k blaženju podnebnih sprememb, bi morala biti prepoznana tudi kot eden od pomembnih dejavnikov zelenega prehoda. Zato je promocija njene uporabe v gospodarstvu prava smer k novim trajnostnim praksam,« poudarja David Geršak.

Dobiček drugotnega pomena

Osnovne naloge Zadruga Konopko so tako osveščanje javnosti o uporabnosti konoplje, izobraževanje, povezovanje manjših in srednje velikih pridelovalcev konoplje ter od-

kup pridelka. V zadrugi imajo razvite vse potrebne postopke spremljanja kmetovalca, preverjanja kakovosti in določene odkupne pogoje ter vzpostavljeno lastno proizvodnjo prehranskih izdelkov iz konoplje (čaj, olje, testenine, moka, proteini ...), za kar imajo pridobljen tudi ekološki certifikat.

Zadruga ima tudi status socialnega podjetja. Gre za obliko podjetništva, ki se osredotoča na ustvarjanje družbenih in okoljskih koristi. Socialna podjetja poslujejo na tržišču, vendar imajo za razliko od klasičnih podjetij v ospredju

David Geršak, eden od soustanoviteljev Zadruga Konopko

družbeni namen in ne dobiček. »Delujemo trajnostno za človeka in naravo,« pojasni sogovornik.

Siva cona

Pred desetletjem smo industrijsko konopljo v Sloveniji pridelovali na približno 500 hektarjih letno, večinoma za prehranske izdelke in za kozmetiko, pomemben razlog gojenja konoplje je bila tudi

izdelava ekstraktov (CBD). »Danes industrijsko konopljo v Sloveniji pridelujemo na približno stotih hektarjih, kar je smešno nizka številka, sploh v luči trendov rasti v drugih državah znotraj EU,« pravi David Geršak. Razlogov za upad dejavnosti je več, glavni je, dodaja, v nedorečenosti zakonodaje. »Zakonodaja se v vseh teh letih ni bistveno spremenila kljub zavezam vseh vlad, da bodo to področje uredile. Vmes se je nekoliko zaostriła tudi evropska zakonodaja. Tako na tem področju obstaja siva cona, saj vsaka država po svoje ureja to področje. In to za rast panoge ni dobro. V Sloveniji so težave tudi fizične narave. Imamo majhne površine in ozke ceste, ki niso primerne za mehanizacijo, ki je potrebna za spravilo konoplje. Velikih kombajnov, kakršne imajo po Evropi, pri nas ne moremo uporabljati in

vse to otežuje pridelavo,« pojasnjuje.

Dejavnosti in dosežki zadruga

Zadruga je v letu 2015 dosegla, da lahko kmet seme konoplje, pridelane v Sloveniji, tudi stisne v olje in prodaja. Do tedaj je bilo namreč to s pravilnikom prepovedano.

Po besedah Geršaka so se v zadrugi v zadnjem času nekoliko bolj osredotočili tudi na uporabo konoplje v gradbeništvu: »Z delavnicami in s predavanji osveščamo morebitne vlagatelje o tem, da je konoplja zelo primeren gradnik v naravni gradnji.«

Pomembna naloga zadruga je še oskrbovanje pridelovalcev s semenskim materialom. Za gojenje industrijske konoplje je namreč treba pridobiti dovoljenje ministrstva za kmetijstvo, seme mora biti certificirano. Naloga zadruga je, da zagotovi takšno ustrezno seme. Geršak upa, da se bo za gojenje industrijske konoplje letos odločilo več kmetovalcev oziroma da bodo nasadi konoplje v Sloveniji presegli sto hektarjev površin.

Foto: Zadruga Konopko

Med osnovnimi nalogami Zadruga Konopko sta osveščanje in izobraževanje javnosti o vsestranski uporabnosti konoplje.

Konoplja ima velike možnosti tudi v gradbeništvu. S svojimi lastnostmi se uvršča med trajnostne gradbene materiale, ki prispevajo k zmanjšanju ogljičnega odtisa gradbene industrije ter spodbujajo trajnostno in ekološko gradnjo.

Kmete razburjajo novi predlogi zakonov

Str. 20–21

Kmetija Klinar bogatejša za sodoben hlev

Str. 22–23

Rastlinjak za 365 dni zelenjave

Str. 24–25